

REGULERING AV FISKET ETTER LEPPEFISK I 2022

1. SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av 2021-reguleringene i 2022.

Det foreslås en kvote på 18 millioner leppefisk i 2022.

Det foreslås en videreføring av geografiske kvoter, åpningsdatoer, sluttdato og redskapsbegrensning. Det foreslås å videreføre en fartøykvote på 48.000 leppefisk i lukket gruppe og en maksimalkvote på 6.000 leppefisk i åpen gruppe.

I 2021 ble det innført krav om rømmningshull i teiner som benyttes til fangst av leppefisk.

Fiskeridirektoratet foreslår å innføre et minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm for fangst av berggyllt. Dette kravet kommer til erstatning for innføring av 60 mm inngangsåpning i teiner og ruser.

Det vises til at i høring av deltakerforskriften for 2022 foreslås det at kravet om å sende inn leveringsavtale ikke videreføres.

2. FISKET I 2020

Totalkvoten av leppefisk var satt til 18 millioner leppefisk. Totalkvoten var geografisk fordelt på tre områder: Sørlandet, Vestlandet og nord for 62°N. De geografisk fordelte kvotene var fordelt med 90 % til lukket gruppe og 10 % til åpen gruppe.

Tabell 2.1. Kvote, fangst og førstehandsverdi i 2020, per 25. oktober 2021.

		Kvote (1000 stk)	Fangst (1000 stk)	Utnyttelse (%)	Fangstverdi (1000 kr)
Sørlandet	Lukket gruppe	3 600	3 025	84 %	42 353
	Åpen gruppe	400	256	64 %	
	Fritidsfiske		39		591
	Ungdomsfiske		61		931
	Åpen gruppe		156		2 461
	Totalt Sørlandet	4 000	3 281	82 %	46 336
Vestlandet	Lukket gruppe	9 000	10 747	119 %	191 969
	Åpen gruppe	1 000	1 023	102 %	
	Fritidsfiske		81		1 336
	Ungdomsfiske		459		7 615
	Åpen gruppe		483		8 642
	Totalt Vestlandet	10 000	11 770	118 %	209 562
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 600	2 864	80 %	56 578
	Åpen gruppe	400	244	61 %	
	Fritidsfiske		14		289
	Ungdomsfiske		74		1 436
	Åpen gruppe		157		3 839
	Totalt Nord for 62°N	4 000	3 108	78 %	62 142
Totalt	18 000	18 159	101 %	318 040	

3. FISKET I 2021

Fisket etter leppefisk er regulert med totalkvote, geografiske kvoter, kvoter på fartøynivå, lukket og åpen gruppe. Lukket gruppe ble etablert i 2018, sammen med en kombinasjon av både totalkvote og kvote på fartøynivå. Dette reguleringsopplegget fra 2018 er i stor grad videreført for å høste erfaringer med allerede innførte tiltak.

I tillegg har vi regler knyttet til fredningstid, minstemål, seleksjonsinnretninger, rømmingshull, antall redskap, røkting, mellomagringsmerd og posisjonsrapportering. Flere av disse elementene har vært med siden vi startet å regulere fisket etter leppefisk i 2011. Det er innført krav til rapportering ved bruk av mellomagringsmerd (ventemerdd) for å gjøre det enklere å utøve god kontroll av fisket etter leppefisk. Fra 2020 ble det også innført krav om posisjonsrapportering for at kontrollmyndighetene enklere skulle kunne følge opp fisket. Krav til rømmingshull var gjeldende fra 2021.

3.1. KVOTER I 2021

Totalkvoten i 2021 var satt til 18 millioner leppefisk. Kvoten var geografisk fordelt på følgende måte;

- 4 millioner leppefisk på Sørlandet¹,
- 10 millioner leppefisk på Vestlandet², og
- 4 millioner leppefisk nord for 62°N

Kvotene var fordelt med 90 prosent til fartøy som deltar i lukket gruppe og 10 prosent til fartøy som deltar i åpen gruppe.

Det ble fastsatt en fartøykvote på 48.000 stykk leppefisk for fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe og en maksimalkvote på 6.000 stykk leppefisk for fartøy i åpen gruppe.

3.2. DELTAKERREGULERING

3.2.1 Lukket gruppe

Fisket etter leppefisk ble lukket fra 2018³. For å kunne delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i 2021 måtte følgende vilkår være oppfylt;

1. Fartøyet må ha største lengde under 15 meter og være registrert i merkeregisteret
2. eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet på blad B
3. fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter leppefisk
4. det må foreligge leveringsavtale med godkjent kjøper. Kopi av leveringsavtalen må sendes Fiskeridirektoratet før fartøyet starter opp med å fiske etter leppefisk
5. kravene til tidligere deltakelse i fisket (§ 4 i deltakerforskriften) må være oppfylt

I 2018 (per 23.10.2018) var det 378 fartøy som oppfylte vilkårene for å kunne delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk. Når vi så på hvor fartøyet var hjemmehørende, var den geografiske fordelingen av fartøyene følgende; 85 fartøy hjemmehørende på Sørlandet, 194 på Vestlandet og 99 fartøy hjemmehørende nord for 62°N.

Per 26. oktober 2021 er det 375 fartøy som har adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk⁴. 73 fartøy er hjemmehørende på Sørlandet, 233 fartøy på Vestlandet og 69 fartøy hjemmehørende nord for 62°N. Det er 15 færre fartøy hjemmehørende på Sørlandet og 22 flere fartøy hjemmehørende på Vestlandet når vi sammenligner med fordelingen for ett år siden. Sammenligner vi fordelingen i 2021 med situasjonen når fisket ble lukket i 2018, er det 12 færre båter hjemmehørende på Sørlandet, 30 færre fartøy hjemmehørende nord for 62°N og 39 flere fartøy som er hjemmehørende på Vestlandet.

¹ På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista.

² På kyststrekningen fra og med Varnes fyr på Lista til 62°N.

³ Deltakerforskriften for 2018 § 43 a. (vilkår for å delta i lukket gruppe) og § 43 b. (vilkår for å delta i åpen gruppe).

⁴ 375 «gyldige» deltakeradganger per 26. oktober.

Tabell 3.2.1: Antall fartøy i lukket gruppe i fisket etter leppefisk, fordelt etter fylket fartøyet er hjemmehørende i, per 23.10.2018, 14.10.2019, 8.10.2020 og 26.10.2021.

Geografisk fordeling	Fylke	Antall fartøy			
		23.10.2018	11.10.2019	08.10.2020	26.10.2021
Sørlandet	Agder	67	70	63	50
	Oslo	0	0	1	1
	Vestfold og Telemark	12	11	11	8
	Viken	6	9	13	14
		85	90	88	73
Vestlandet	Rogaland	52	57	71	80
	Vestland	142	153	140	153
		194	210	211	233
Nord for 62°N	Møre og Romsdal	63	50	42	42
	Trøndelag	32	25	23	22
	Nordland	1	0	0	0
	Troms og Finnmark	3	4	5	5
		99	79	70	69
Totalsum		378	379	369	375

For å kunne delta i fisket etter leppefisk var ett av vilkårene at det forelå en leveringsavtale med godkjent kjøper. Kopi av leveringsavtale skulle sendes elektronisk til Fiskeridirektoratet før fartøyet startet opp med å fiske etter leppefisk. Det er utviklet et eget skjema for dette formålet⁵. Elektronisk innsendte skjema dannet så grunnlag for en kontinuerlig oppdatert oversikt over fartøy som hadde sendt inn leveringsavtale.

3.2.2. Åpen gruppe

For å kunne delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk i 2021 måtte følgende vilkår være oppfylt, jf. § 44 første ledd i deltakerforskriften:

- fartøyet må ha største lengde under 11 meter og være registrert i merkeregisteret
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter leppefisk
- det må foreligge leveringsavtale med godkjent kjøper. Kopi av leveringsavtalen må sendes Fiskeridirektoratet før fartøyet starter opp med å fiske etter leppefisk
- under utøvelse av fangst må eier selv være høvedsmann om bord i fartøyet. Dersom ingen fysisk enkeltperson direkte eller indirekte innehar mer enn 50 prosent av eierandelene i fiskefartøyet, er det et krav at den aktive fiskeren med størst eierandel står om bord som høvedsmann. Dersom ingen aktiv fisker alene har størst eierandel, er det en av de aktive fiskerne med størst eierandel som må stå om bord som høvedsmann.

⁵ <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Registre-og-skjema/Skjema/Leppefisk>.

Fiskeridirektoratets regionkontor kunne dispensere fra kravet om at eier må stå om bord som høvedsmann under utøvelsen av fisket i bestemte tilfeller, jf. forskriftens § 44 e.

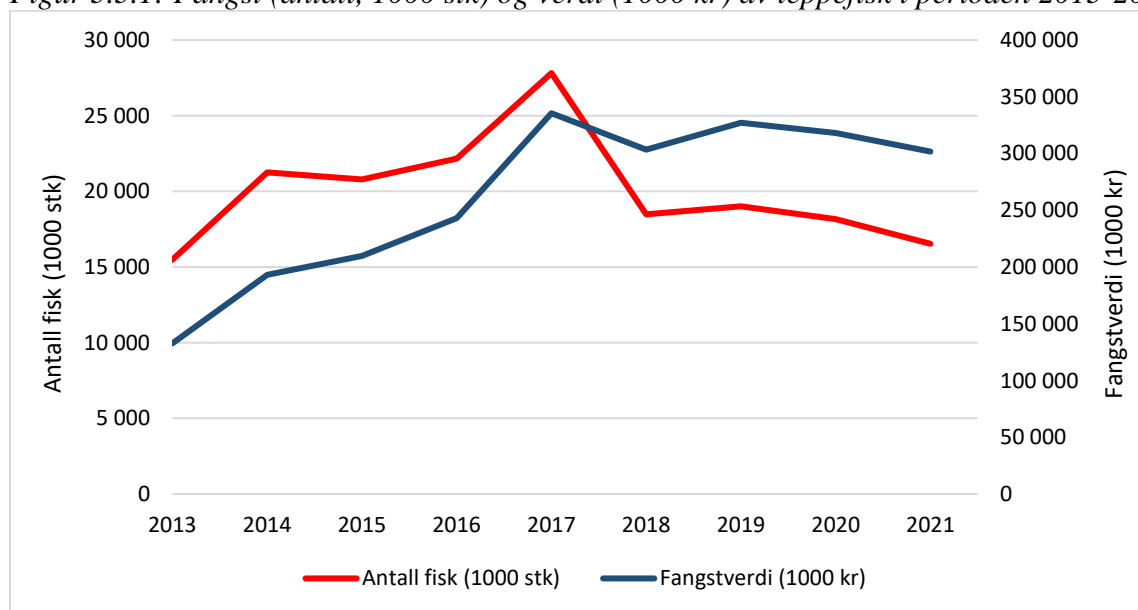
Også for fartøy som skulle delta i åpen gruppe måtte kopi av leveringsavtale sendes elektronisk til Fiskeridirektoratet, på et eget skjema laget for dette formålet.

3.3 STATUS I FISKET I 2021

Fisket etter leppefisk åpnet 19. juli klokken 08.00 sør for 62°N og 2. august klokken 08.00 nord for 62°N. 20. oktober klokken 20.00 er satt som felles sluttdato for fiske i hele landet. Alle innretninger for mellomlagring av leppefisk skal være tømt og fisken levert til kjøper innen 23. oktober klokken 20.00 eller innen 72 timer fra en stopp i fisket.

Figur 3.3.1 viser fangst (antall) og verdi av leppefisk i årene 2013 til 2021. Per 25. oktober 2021 er det totalt fisket og landet 16,5 millioner leppefisk. Uttaket av leppefisk de siste fire årene er redusert sammenlignet med fangsten i perioden 2014-2017 hvor en årlig fisket over 20 millioner leppefisk. Fisket etter leppefisk er et viktig kystnært fiskeri, og førstehåndsverdien for omsatt leppefisk i 2021 er 302 millioner kroner.

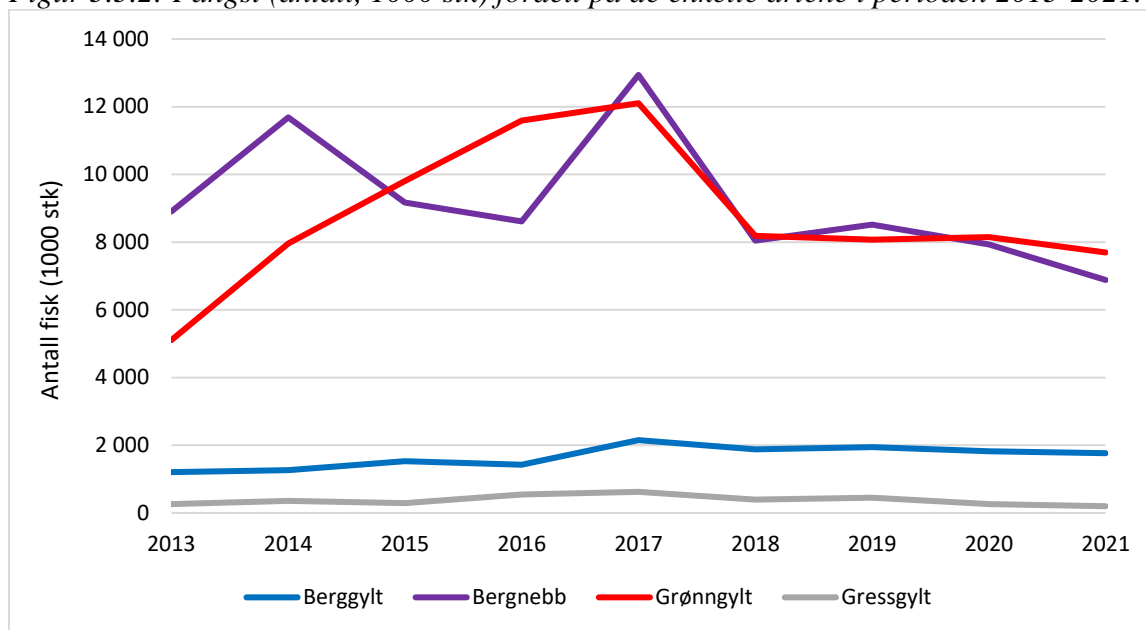
Figur 3.3.1: Fangst (antall, 1000 stk) og verdi (1000 kr) av leppefisk i perioden 2013-2021.

Kilde: Fiskeridirektoratet per 25. oktober 2021.

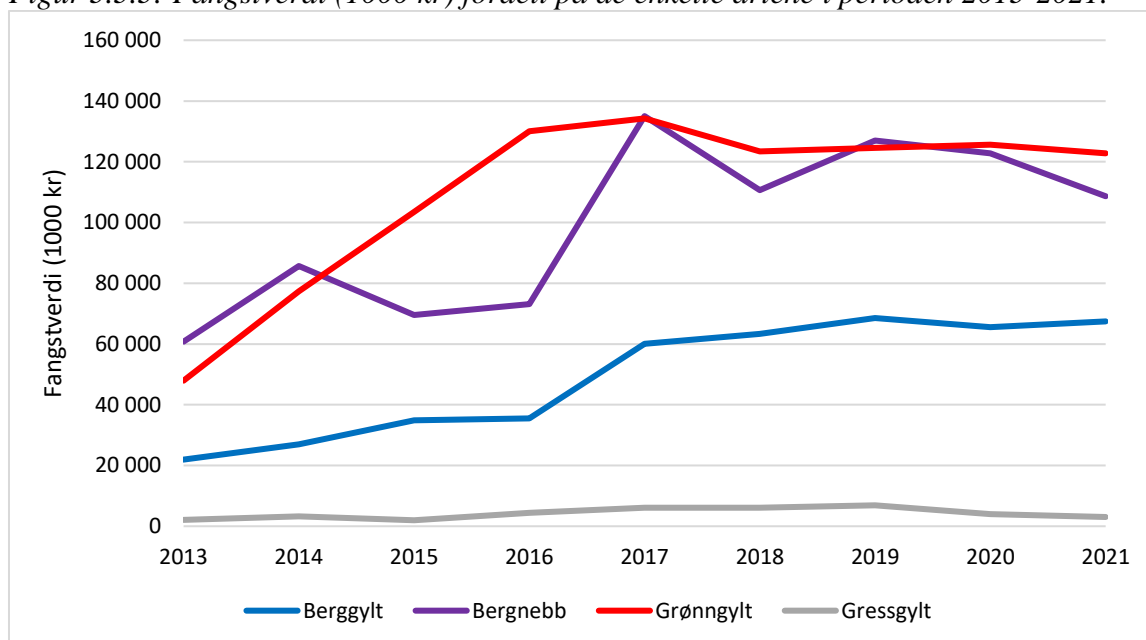
I reguleringen av fisket etter leppefisk skiller det ikke mellom de ulike leppefiskartene, og redskapen som benyttes i fisket etter leppefisk selekterer ikke på art. Hvilken art som fiskes og leveres vil være bestemt av oppdretters etterspørsel, artenes tilgjengelighet for fangst og av prisen fisker får for de ulike artene. Figur 3.3.2 og 3.3.3 gir en oversikt over fangst og verdi for de enkelte leppefiskartene. Det er også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål som ikke er tatt med i figurene.

Figur 3.3.2: Fangst (antall, 1000 stk) fordelt på de enkelte artene i perioden 2013-2021.

Kilde: Fiskeridirektoratet 25. oktober 2021. I perioden er det også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

Figur 3.3.3: Fangstverdi (1000 kr) fordelt på de enkelte artene i perioden 2013-2021.

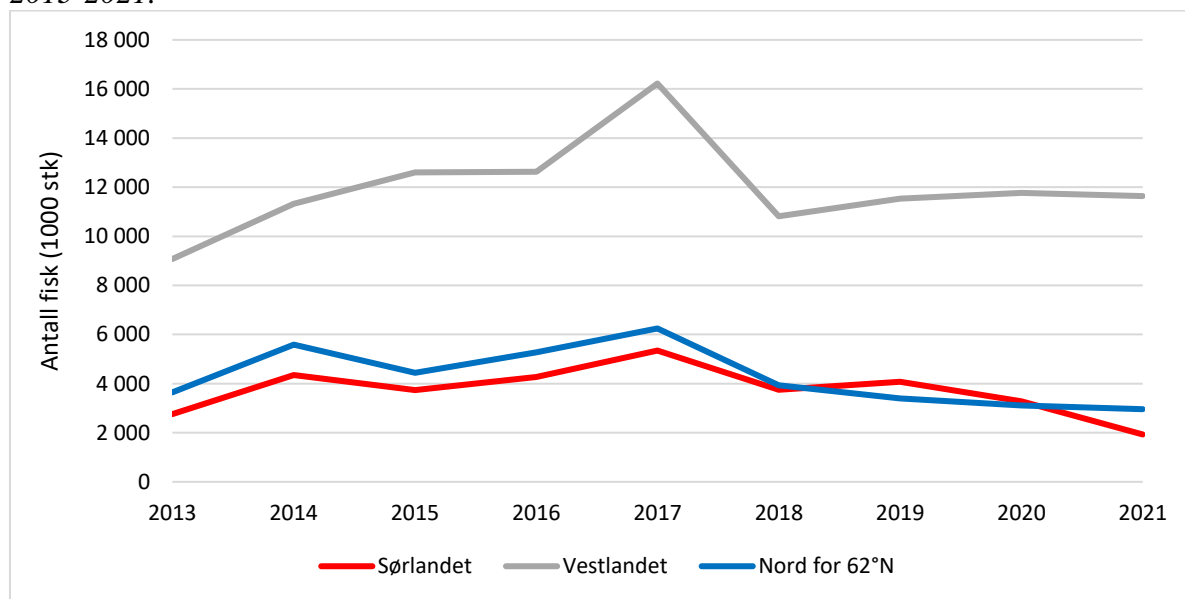
Kilde: Fiskeridirektoratet 25. oktober 2021. I perioden er det også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

Bergnebb og grønngyllt utgjør nesten 90 prosent av leppefiskfangstene i antall. Berggyllt utgjør rundt 10 prosent av fangstene. Verdien av berggyllt har steget jevnt i perioden, gjennomsnittlig fra rundt 18 kroner per stykk i 2013 til 38 kroner per stykk i 2021. Gressgyllt fiskes i hovedsak på Vestlandet.

3.3.1 Fangstutviklingen i de tre geografiske områdene

Reguleringen av fisket etter leppefisk skiller geografisk mellom tre områder; Sørlandet, Vestlandet (sør for 62°N) og nord for 62°N. I 2021 var de geografisk fordelte kvotene på Sørlandet og nord for 62°N satt til 4 millioner leppefisk og 10 millioner leppefisk på Vestlandet. Figur 3.3.4 viser fangst av villfanget leppefisk fordelt på disse tre områdene.

Figur 3.3.4: Fangst (antall, 1000 stk) fordelt på de tre geografiske områdene i perioden 2013-2021.

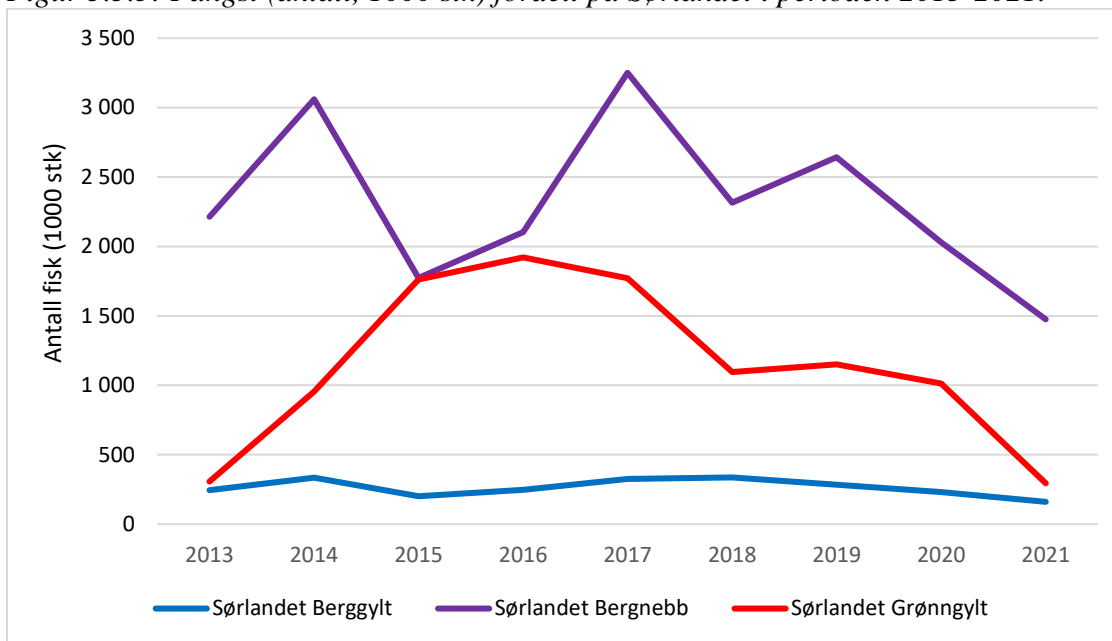

Kilde: Fiskeridirektoratet 25. oktober 2021.

Fangsten på Vestlandet har de siste tre årene vært i overkant av 11,5 millioner leppefisk. I 2017 var fisketrykket høyt, og det ble fisket og landet nesten 28 millioner leppefisk, hvorav 16,2 millioner av disse var fisket på Vestlandet.

Det er fisket under 4 millioner leppefisk nord for 62°N de siste tre årene. For Sørlandet viser figur 3.3.4 reduserte fangster de siste to årene. Figur 3.3.5 viser betydelig reduksjon i antall grønngyllt og antall bergnebb. Ser vi på de enkelte arters andel av totalen opprettholdes fangstandelen av berggyllt på i underkant av ti prosent, men andelen bergnebb øker til 75 prosent og andelen grønngyllt reduseres til 15 prosent fra rundt 30 prosent de tre foregående årene.

Figur 3.3.5: Fangst (antall, 1000 stk) fordelt på Sørlandet i perioden 2013-2021.

Kilde: Fiskeridirektoratet 25. oktober 2021.

De ulike leppefiskartene har ulike livstrategier, utbredelse og bestandsstørrelse, og fisketrykket kan påvirke de ulike artene på forskjellig måte. Det er derfor viktig å følge med på om det relative uttaket av arter endres slik at vi får et mer målrettet fiske mot enkelte leppefiskarter.

Tabell 3.3.1: Gjennomsnittlig pris per fisk fordelt på art og geografisk område i perioden 2013-2021.

		2018	2019	2020	2021
Berggyllt	Sørlandet	30,00	31,00	31,00	32,00
	Vestlandet	34,00	34,00	35,00	36,00
	Nord for 62°N	36,00	38,00	41,00	43,00
Bergnebb	Sørlandet	13,00	14,00	14,00	13,00
	Vestlandet	15,00	16,00	16,00	17,00
	Nord for 62°N	13,00	15,00	16,00	16,00
Grønngylt	Sørlandet	11,00	12,00	11,00	10,00
	Vestlandet	16,00	16,00	16,00	16,00
	Nord for 62°N	16,00	16,00	19,00	16,00

Kilde: Fiskeridirektoratet per 25. oktober 2021. Det er også i perioden registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

Grønngylt som fiskes på Sørlandet har lavere verdi enn den fisket i andre områder, som kan være en indikasjon på at denne fisken er mindre ønsket av kjøper.

Regulering av deltakelsen i fisket og fartøykvoter har som formål å gi ro i fisket for å sikre god kvalitet på fisken. Mer tid i fisket gir også anledning til å drive et mer målrettet fiske mot en eller flere arter. Fangststatistikken indikerer ikke at uttaket er vridd mot enkelte arter. I perioden 2018-2021 utgjør berggylden omtrent 10 prosent av totalfangsten. Til sammenligning var denne andelen 8 prosent i 2017. Fredningsperiodene tar hensyn til leppefiskens gyttemønster og tilgjengelighet.

3.3.2 Lukket gruppe

Fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i medhold av deltakerforskriften kunne fiske og lande en fartøykvote på 48.000 stykk leppefisk i 2021.

Fartøyene som deltok i fisket etter leppefisk kunne fiske hvor de ville uavhengig av hvor fartøyet er hjemmehørende. Tabell 3.3.2 gir en oversikt over kvote, fangst og restkvote i lukket gruppe i 2021.

Tabell 3.3.2: Kvote (1000 stk), fangst (1000 stk), restkvote (1000 stk), fangstverdi og antall fartøy som har deltatt i lukket gruppe i 2021.

	Kvote	Fangst	Rest	Fangstverdi (1000 kr)	Antall fartøy
Sørlandet	3 600	1 820	1 780	26 208	58
Vestlandet	9 000	10 705	-1 705	194 500	239
Nord for 62°N	3 600	2 675	925	56 230	68
Totalt	16 200	15 200	1 000	276 938	360

Kilde: Fiskeridirektoratet per 27. oktober 2021.

Totalt har 360 fartøy (unike registreringsmerker) deltatt i fisket etter leppefisk i lukket gruppe. 58 fartøy har registrert fangst på Sørlandet, 239 fartøy har registrert fangst på Vestlandet og 68 fartøy har registrert fangst nord for 62°N. Noen av fartøyene har fisket i flere geografiske områder. Antall fartøy hjemmehørende i de ulike geografiske områdene per 8. oktober 2020 dannet grunnlaget for estimert overregulering i fisket i 2021. Fartøyregisteret per 26. oktober 2021 gir en noe endret estimert overregulering.

Tabell 3.3.3: Utdelt kvantum basert på hvor fartøyene var hjemmehørende i oktober 2020 og 2021.

Fangstområde	Kvote per område	Antall fartøy per 8.10.20	Over regulering 8.10.20	Antall fartøy per 26.10.21	Over regulering 26.10.21
Sørlandet	3 600 000	88	17 %	73	-3 %
Vestlandet	9 000 000	211	13 %	233	24 %
Nord 62N	3 600 000	70	-7 %	69	-8 %
Totalt	16 200 000	369	9 %	375	11 %

Kilde: Fiskeridirektoratet per 27. oktober 2021

Tabell 3.3.4: Antall leppefisk (i hele 1000) og antall fartøy fordelt på fangstområde og fylket fartøyet er hjemmehørende i, i 2021.

Fangstområde	Fartøyfylke	Antall fisk (1000)	Antall fartøy
Sørlandet	Sørlandet	1 654	52
	Vestlandet	0	1
	Nord for 62°N	166	5
	Total	1 820	58
Vestlandet	Sørlandet	415	14
	Vestlandet	10 281	224
	Nord for 62°N	9	1
	Total	10 705	239
Nord for 62°N	Sørlandet	160	4
	Vestlandet	89	2
	Nord for 62°N	2 426	62
	Total	2 675	68
Totalt lukket gruppe		15 200	360

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 27. oktober 2021.

Tabell 3.2.1 gir en oversikt over antall fartøy som har adgang til å delta i fisket etter leppefisk. Vi ser av tabellen at antall fartøy hjemmehørende på Vestlandet har økt noe siden fisket ble lukket, mens det er en reduksjon i antall fartøy hjemmehørende på Sørlandet og nord for 62°N.

I likhet med fjoråret har Fiskeridirektoratet mottatt henvendelser med spørsmål om refordeling. I sakspapirene med forslag til reguleringen for årene 2019, 2020 og 2021, viste Fiskeridirektoratet til at det er spesielt viktig med ro i dette fisket ettersom fisken skal være av god kvalitet og holdes levende for å gjøre en god jobb i oppdrettsmerdene. Dette gjelder også mht. å kunne planlegge hvordan sesongen skal gjennomføres. Fiskeridirektøren har derfor foreslått at det ikke skal refordeles, og at dette skulle gjelde for hele landet. Dette synet har også fått støtte fra Norges Fiskarlag og Sjømat Norge. Ved beregningen av fartøykvoten ble det tatt hensyn til forslaget om at det ikke skulle gjøres endringer i reguleringsopplegget.

3.3.3 Åpen gruppe

Fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk i medhold av deltakerforskriften kunne fiske og lande en maksimalkvote på 6.000 stykk leppefisk i 2021. Maksimalkvoten ble økt fra 5.000 stykk i 2020.

Tabell 3.3.3 gir en oversikt over kvote (antall), fangst og restkvote i åpen gruppe i 2021, samt informasjon om når fisket ble stoppet.

Tabell 3.3.5: Kvote (1000 stk), fangst (1000 stk), rest (1000 stk) og stopp i fisket i åpen gruppe i 2021.

	Kvote	Fangst	Rest	Stopp i fisket	Frist for landing av fangsten
Sørlandet	400	110	290	Fisket ble ikke stoppet	
Vestlandet	1 000	971	29	4. september kl. 20.00	7. september kl. 20.00
Nord for 62°N	400	278	122	Fisket ble ikke stoppet	

Kilde: Fiskeridirektoratet per 27. oktober 2021.

De geografiske kvotene er fordelt med 10 prosent til fartøy i åpen gruppe, dette tilsvarer 1,8 millioner leppefisk, fordelt med 400.000 leppefisk på Sørlandet, 400.000 leppefisk nord for 62°N og 1 million leppefisk på Vestlandet. Nord for 62°N og på Sørlandet var fisketakten slik at det ikke har vært nødvendig å stoppe fisket i åpen gruppe.

Kvoten til åpen gruppe skal, i tillegg til å dekke fangsten til merkeregistrerte fartøy som deltar i åpen gruppe i medhold av deltakerforskriften, dekke fangsten i fritidsfiske og i ungdomsfiskeordningen.

Totalt har 129 merkeregistrerte fartøy deltatt i fisket etter leppefisk i åpen gruppe som har fisket nesten 730.000 leppefisk. 57 ikke-merkeregistrerte fartøy (fritidsfiskere) har fisket og landet 120.000 leppefisk. I tillegg er det fisket 511.000 leppefisk innenfor ungdomsfiskeordningen med 209 fartøy.

Tabell 3.3.6: Fangst (antall, 1000 stk) av leppefisk i åpen gruppe i årene 2018 - 2021.

Fangstområde	Kvotegruppe	2018	2019	2020	2021
Sørlandet	Åpen gruppe	300	288	156	68
	Fritidsfiske	78	153	39	18
	Ungdomsfiske	51	80	61	24
	Total	429	521	256	110
Vestlandet	Åpen gruppe	763	689	484	474
	Fritidsfiske	199	201	81	69
	Ungdomsfiske	178	364	459	428
	Total	1 140	1 254	1 024	971
Nord for 62°N	Åpen gruppe	273	233	157	186
	Fritidsfiske	53	83	14	33
	Ungdomsfiske	7	12	74	59
	Total	333	328	244	278
Totalt åpen gruppe		1 902	2 103	1 524	1 359

Kilde: Fiskeridirektoratet per 27. oktober 2021.

Sammenlignet med de to foregående sesongene, reduseres åpen gruppe (merkeregistrerte fartøy) og fritidsfisket i sør og vest, mens i nord er det en økning i deltakelse. Ungdomsfiskeordningen har en lavere deltakelse enn i toppåret 2020. Fra 2020-sesongen var

det krav om at fartøy som skulle fiske leppefisk rapporterte posisjon elektronisk. Fartøy som ikke var underlagt kravet til posisjonsrapportering i henhold til ERS-forskriften⁶, skulle være utstyrt med automatisk identifikasjonsutstyr (AIS, klasse A eller B) eller VMS i henhold til § 11 i forskrift om regulering av fisket etter leppefisk i 2021. Kravet om posisjonsrapportering gjaldt ikke for fiske under ungdomsfiskeordningen.

For å drive fritidsfiske etter leppefisk fra ikke-merkeregistrerte fartøy må det søkes om særskilt tillatelse. Det er satt som vilkår for at slik tillatelse kan gis at det foreligger en leveringsavtale med godkjent kjøper og fartøyet er registrert i Småbåtregisteret hos Redningsselskapet eller i Skipsregistrene. Fritidsfiskere kan benytte inntil 20 redskap, og det kan per person og per fartøy ikke omsettes for mer enn kr. 50.000. Ungdomsfiskeordningen fra ikke-merkeregistrert fartøy har for 2021 hatt tilsvarende vilkår.

Det finnes ikke et register som gir en oversikt over de fartøyene som fyller vilkårene for å delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk. Fiskeridirektoratet får først informasjon om hvem som faktisk deltar i åpen gruppe når det skrives landings- og sluttседdel. For å ha en oversikt over fartøy som planla å delta i åpen gruppe, har innsendt leveringsavtale til Fiskeridirektoratet blitt benyttet. Dersom kravet om innsendelse av leveringsavtale fjernes i 2022 vil Fiskeridirektoratet ikke ha oversikt over antall deltakere før fisket tar til.

Fritidsfiskere sendte kopi av leveringsavtale sammen med søknad om tillatelse til å delta i fisket etter leppefisk. Det samme gjorde ungdom som deltok under ungdomsfiskeordningen.

4. BESTANDSSITUASJONEN

Fiskeridirektoratet har mottatt kunnskapsstøtte og råd for regulering av fisket etter leppefisk i 2022 fra Havforskningsinstituttet:

“Havforskningsinstituttet opprettholder tidligere års anbefalinger om at uttaket av leppefisk ikke bør overstige 18 millioner nasjonalt, med samme fordeling mellom de tre regionene. Dette begrunnes fra et føre-var-prinsipp og det anbefales å ikke øke kvotene før det er innført tekniske reguleringer som begrenser fangsten av berggylt, og at det er dokumentert en bedring i bestandssituasjonen for berggylt.”

Fra 2021 og årene fremover vil fangstdata fra referansefiskerne danne hovedgrunnlaget for eventuelle justeringer i anbefalt totaluttak i de tre regionene. Fisketrykket innad i regionene er geografisk ujevnt fordelt, samtidig som at alle leppefiskartene er svært stedbundne. Dette betyr at lokalt overfiske kan forekomme der det er høyt fiskepress, og Havforskningsinstituttet mottar rapporter fra publikum om reduserte bestander i flere områder. Kvoter har begrenset reguleringseffekt mot å forhindre lokalt overfiske, men risikoen kan reduseres ved tekniske reguleringer (redskapsutforming, minstemål, maksimalmål og gytetidsfredning). Det er viktig å se de ulike reguleringselementene i sammenheng og vurdere den samlede effekten av disse.

Havforskningsinstituttet har i tidligere og innværende års kunnskapsstøtte anbefalt at uttaket av berggylt bør reduseres for å redusere risikoen for overfiske. Det rapporteres om målrettet fiske etter berggylt siden det er den av leppefiskartene som har høyest markedsverdi, og “det

---

⁶ Forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy.

er tydelige tegn på at bestanden av kjønnsmoden fisk blir redusert der det foregår fiske”. Det har vært foreslått ulike tiltak i senere år. Havforskningsinstituttet har tidligere anbefalt en egen kvote for berggyllt for å begrense uttaket av denne arten som anses som mest sårbar for fiske. Nåværende minstemål på 14 cm gir i praksis svært liten bestandsbevarende effekt, og HI har derfor også anbefalt en økning i minstemålet til 22 cm, samt å innføre et maksimalmål på 28 cm for å hindre uttak av fisk som ikke har nådd kjønnsmoden størrelse, og sikre at bestandene ikke tømmes for store individer med høyt reproduksjonspotensiale.

I 2021 ble det foreslått krav til mindre innganger i teiner og ruser, da det ble ansett som lite hensiktsmessig med en egen berggylltkvote. Innføring av kravet ble utsatt til 2022 på bakgrunn av at fiskeri- og sjømatministeren ønsket mer kunnskap om konsekvensene. I løpet av 2021 har HI gjennomført nye forsøk for å vurdere konsekvensen av en innføring av sirkulære innganger som har en maksimal diameter på 60 mm. I kunnskapsstøtten uttales følgende: *“Havforskningsinstituttet støtter Fiskeridirektoratets bestemmelse om at redskap for fangst av leppefisk skal ha sirkulære innganger på 60 mm i diameter. Dette vil gi en betydelig reduksjon i fangsteffektivitet for berggyllt, men kun ha begrenset reduksjon av fangst for bergnebb og grønngyllt. Dette er vurderes derfor som et målrettet tiltak for å redusere risikoen for et overfiske på berggyllt. Hvis dette ikke innføres anbefales det å øke minstemål for berggyllt til ved kjønnsmodning (22 cm) og samtidig innføre et maksimalmål (28 cm) for å bevare hanner og store hunner”*.

Av de andre leppefiskartene er det i hovedsak grønngyllt og bergnebb som leveres til kjøpere. Disse artene ser ut til å bli relativt likt påvirket av fisket og Havforskningsinstituttet er i *“mindre grad bekymret for at uttak av bergnebb og grønngyllt kan føre til langsiktige negative endringer i bestandene fra nåværende nivå”*.

5. REGULERING AV DELTAKELSEN I 2022

Deltakerforskriften for 2022⁷ ble sendt på høring 16. september, og fristen for tilbakemeldinger var satt til 22. oktober 2021. I høringsforslaget legges det i hovedsak opp til en videreføring av gjeldende bestemmelser for deltakelse i 2021, med unntak av at det foreslås å fjerne unntaket for at fartøy med største lengde over 11 meter kan delta i åpen gruppe og at kopi av leveringsavtalen ikke lengre skal sendes inn til Fiskeridirektoratet.

I 2021 ble det foreslått en øvre grense på 11 meter i fisket etter leppefisk. Per 3. september 2020 var det fem fartøy mellom 11 og 14,99 meter som hadde deltatt i fisket i 2020. Det ble foreslått en overgangsordning for at disse fartøyene ikke skulle stenges ute fra sin yrkesutøvelse. Overgangsordningen for åpen gruppe foreslås nå fjernet, da det i 2021 og frem til høringen ikke har vært noen deltagende fartøy over 11 meter.

I 2021 var det stilt som vilkår for deltakelse i fisket etter leppefisk at det måtte foreligge en leveringsavtale med godkjent kjøper, og at en kopi av denne leveringsavtalen måtte sendes elektronisk til Fiskeridirektoratet før fartøyet kunne starte opp med å fiske leppefisk. Det foreslås endring i dette kravet ved at det i 2022 er tilstrekkelig at leveringsavtalen kan fremvises ved kontroll av fartøyet.

---

⁷ <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Dokumenter/Hoeringer/deltakerforskriften-for-2022>

Fiskeridirektøren legger på bakgrunn av høringsforslaget til grunn at 375 fartøy (ref. tabell 3.2.1) kan delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i 2022.

6. FORSLAG TIL REGULERING AV UTTAK OG UTØVELSE AV FISKET FOR 2022

6.1. TOTALUTTAKET

Havforskningsinstituttet anbefaler et totalt uttak på 18 millioner leppefisk.

Fra 2018 har fisket vært regulert med kombinasjon av totalkvote og kvote på fartøynivå. Lukkingen av fiskeriet har ført til mer ro og stabilitet. Lukket gruppe har vært regulert med garanterte fartøykvoter, mens åpen gruppe har blitt tildelt maksimalkvoter. Fritids- og ungdomsfiskerne følger reguleringen av åpen gruppe.

Totalkvoten har siden 2018 vært på 18 millioner leppefisk, og fordeles med 4 millioner til Sørlandet, 10 millioner Vestlandet og 4 millioner Nord for 62°N.

Tabell 6.1.1: Fangst av leppefisk (i antall) fordelt på fangstområde og kvotegrupper i perioden 2018-2021.

Fangstområde	Kvotegruppe	2018	2019	2020	2021
Sørlandet	Lukket gruppe	3 317 000	3 556 000	3 025 000	1 820 000
	Åpen gruppe	430 000	522 000	256 000	110 000
	Total	3 737 000	4 078 000	3 281 000	1 930 000
Vestlandet	Lukket gruppe	9 680 000	10 278 000	10 747 000	10 705 000
	Åpen gruppe	1 140 000	1 254 000	1 023 000	971 000
	Total	10 820 000	11 532 000	11 770 000	11 676 000
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 595 000	3 070 000	2 864 000	2 674 000
	Åpen gruppe	332 000	328 000	244 000	278 000
	Total	3 927 000	3 398 000	3 108 000	2 952 000
Totalt		18 494 000	19 008 000	18 159 000	16 558 000

Kilde: Fiskeridirektoratet per 1. november 2021.

I 2021 er det levert 1,5 millioner leppefisk mindre enn totalkvoten. Samtidig var det et overfiske på Vestlandet med 1,7 millioner leppefisk. Årsaken til overfisket er nærliggende å tro skyldes et bedre marked for levering av lokalfanget fisk, lettere tilgang til leppefisk og flytting/salg av fartøy med deltakeradgang i lukket gruppe til Vestlandet slik at overreguleringen har økt.

Det har dermed oppstått et misforhold mellom de geografisk fordelte kvotene og fartøykvotene. Et tiltak kan være å redusere fartøykvotene i lukket gruppe på Vestlandet, men det er utfordrende da fartøy fritt kan bevege seg mellom de tre områdene. Å redusere fartøykvoten for alle fartøy uavhengig av geografi er uheldig siden områdekvotene på Sørlandet og nord for 62°N ikke tas med dagens nivå. Et annet tiltak kan være å stenge fisket på Vestlandet når områdekvoten er beregnet oppfisket. Dette tiltaket er også mindre treffende, da fartøy har anledning til å flytte område og kan føre til et uheldig kappfiske. Det gir også fisker og kjøper mindre mulighet til å planlegge leveranser, for eksempel til høstutsett. Andre mulige tiltak kan være å fastsette områdebindinger på kjøp og salg av fartøy.

Etter fiskeridirektørens oppfatning vil det kreves en nærmere vurdering av hvilke tiltak som er treffende dersom trenden med overfiske i lukket gruppe på Vestlandet fortsetter. De tiltak som er nevnt medfører konsekvenser som er mindre ønskelige dersom hensynet til ro i fisket og kvalitet på fangsten skal ivaretas.

For å sikre forutsigbarhet for både fiskere og kjøpere, slik at de kan ha fokus på kvaliteten til leppefisk og møte behovet når det er, ønsker vi i størst mulig grad å videreføre årets reguleringer. I Havforskningsinstituttets kunnskapsstøtte vises det til at bestandssituasjonen for berggyllt er gjenstand for bekymring og en "flaskehals" for å på sikt vurdere en økning av totalkvoten. Et tiltak som foreslås senere i dette dokumentet er å innføre minste- og maksimalmål på fangst av berggyllt, som kan ivareta og bedre bestanden av berggyllt.

Ut fra en totalvurdering foreslås det derfor en videreføring av innværende års fordeling av totalkvoten. Det innebærer at det legges opp til et overfiske av lukket gruppe på Vestlandet. Dersom trenden fortsetter, må det gjennomføres en vurdering av ulike tiltak for å redusere overfisket.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes en totalkvote som gjelder for alle arter av leppefisk i 2022.

Fiskeridirektøren foreslår at totalkvoten for 2022 settes til 18 millioner leppefisk.

Fiskeridirektøren foreslår at totalkvoten fordeles geografisk på tre områder.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes følgende kvoter;

- 4 millioner leppefisk på kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista (Sørlandet),
- 10 millioner leppefisk på kyststrekningen fra Varnes fyr på Lista til 62°N (Vestlandet), og
- 4 millioner leppefisk nord for 62°N.

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene fordeles med 90 % til fartøy som deltar i lukket gruppe og 10 % til fartøy som deltar i åpen gruppe.

6.2 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Fiskeridirektøren foreslår å regulere fisket etter leppefisk i 2022 med kvote på fartøynivå.

6.2.1. Lukket gruppe

Per 26. oktober 2021 har 375 fartøy adgang til å delta i lukket gruppe. Det er ingen begrensning mht. hvor fartøyene kan fiske sin tildelte kvote. Men fordi dette er et kystnært fiskeri med små fartøy, vil sannsynligvis de fleste av fartøyene fiske i nærheten av der hvor fartøyet er hjemmehørende. Tabell 3.3.4 viser at de fleste fartøyene fisker i samme fangstområde som fartøyet er hjemmehørende i.

Basert på antakelsen om at fartøyene fisker i det fangstområde fartøyet er hjemmehørende i, har vi tabell 3.3.3 beregnet utdelt kvantum og overregulering i de tre geografiske områdene med en fartøykvote på 48.000 leppefisk. Beregningen er gjort basert på fordelingen av fartøy i lukket gruppe per oktober 2020 og 2021.

Ved fastsettelsen av reguleringene for 2021 hadde vi beregnet en overregulering på 9 prosent. Ved slutten av sesongen er estimert overregulering 11 prosent. På Vestlandet var beregnet overregulering ved utgangen av fiskesesongen 24 prosent. På Sørlandet og nord for 62°N har vi beregnet en underregulering tilsvarende hhv. 3 og 8 prosent.

Et fartøy kan fiske tildelt kvote i alle de tre geografiske områdene, uavhengig av hvor fartøyet er hjemmehørende. Dersom vi fastsetter ulike fartøykvoter i de tre geografiske områdene, kan fartøyene drive kvotetilpasning ved å flytte fiskeriaktiviteten mellom geografiske områder. Med en slik situasjon vil det være vanskelig å følge opp fartøyene mht. hva de har i kvote, og vi kan komme i en situasjon der beregningsgrunnlaget for fartøykvoten avviker mye fra deltakelsen i det aktuelle området. Ut fra en samlet vurdering foreslår derfor fiskeridirektøren at det i 2022 også fastsettes like fartøykvoter for alle fartøy i lukket gruppe.

Det er flere elementer som påvirker i hvor stor grad den enkelte utnytter fartøykvoten sin; tilgangen på leppefisk, temperatur, værforhold, oppdretters etterspørsel osv. Det kan derfor være utfordrende å treffe med en fartøykvote som fastsettes før sesongen starter.

Lukket gruppe hadde per 27. oktober fisket og landet 15,2 millioner leppefisk. På Sørlandet har 10⁸ fartøy fisket fartøykvoten på 48.000 leppefisk eller hadde mindre enn 1.000 fisk igjen på kvoten, dette utgjør 14 prosent av fartøyene som deltok i fisket. 80 prosent av fartøyene som hadde adgang til å delta fisket 50 prosent av den geografiske kvoten. Tilsvarende har 176 av de 239 fartøyene som deltok på Vestlandet fisket minst 47.000 leppefisk. Nord for 62°N har 33 av fartøyene fisket over 47.000 leppefisk. Fiskeridirektøren foreslår at nivået på fartøykvoten videreføres, og settes til 48.000 leppefisk i 2022. I dette forslaget er det tatt hensyn til at det ikke vil bli foretatt refordeling i 2022. Dette gjelder hele landet.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i lukket gruppe reguleres med fartøykvoter.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes lik fartøykvote for alle fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøykvoten fastsettes til 48.000 stykk leppefisk i 2022.

---

⁸ Opptelling av registreringsmerker.

6.2.2. Åpen gruppe

Kvoten til åpen gruppe skal i tillegg til å dekke fisket til merkeregistrerte fartøy i åpen gruppe, også dekke fisket til ikke-merkeregistrerte fartøy som har fått tillatelse til å delta i fisket etter leppefisk (fritidsfiskere) og fisket innenfor ungdomsfiskeordningen.

Sør for 62°N åpnet fisket 19. juli i 2021. Nord for 62°N åpnet fisket 2. august. Det er kun på Vestlandet at det har vært behov for å stoppe fisket fordi kvoten i åpen gruppe har vært beregnet oppfisket. Det har ikke vært behov for å stoppe fisket på Sørlandet og nord for 62°N i 2021. På Vestlandet ble fisket stoppet 4. september 2021. I 2018, 2019 og 2020 ble fisket i dette området stoppet henholdsvis 12., 5. og 30. august.

Reguleringer som legger opp til kappfiske kan gi redusert kvalitet på fisken og et høyt fisketrykk over en relativt kort tidsperiode. For å få en lengre fiskesesong ble maksimalkvoten redusert fra 6.000 fisk i 2018 til 5.000 leppefisk i 2019. Maksimalkvoten på 5.000 leppefisk ble videreført i 2020. På grunn av en lavere innsats i åpen gruppe ble maksimalkvoten økt til 6.000 leppefisk i 2021. I inneværende år har 129 merkeregistrerte fartøy har deltatt i fisket i åpen gruppe. Av disse har 101 fartøy levert mer enn 5.000 fisk, og ca. 76 fartøy har tatt kvoten sin på 6.000 stykk leppefisk. Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en maksimalkvote på 6.000 stykk leppefisk i 2022.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i åpen gruppe reguleres med maksimalkvoter.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes lik maksimalkvote for alle fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at maksimalkvoten fastsettes til 6.000 stykk leppefisk i 2022.

6.3 KVOTE PÅ ART

Uttaket av leppefisk er regulert som én art. Oppdretters etterspørsel etter de ulike artene og tilgjengelighet vil være bestemmende for hvilke av artene som beskattes. Også prisen fiskerne får for de enkelte artene vil kunne føre til at en fisker mer målrettet mot enkelte arter.

På grunn av den høye prisen på berggyllt har Havforskningsinstituttet i tidligere råd uttrykt bekymring for at reguleringsopplegget kan føre til at det fiskes mer målrettet mot berggyllt. I sitt råd for 2022-sesongen viser Havforskningsinstituttet til at «I lys av krav om mindre innganger i redskapen fra og med 2021, anses det som lite hensiktsmessig med en egen berggylltkvote».

Fiskarlaget Sør viser i sin henvendelse av 20. august 2020 til utfordrende omsetningsforhold for grønngyllt og bergnebb i 2020. Tabell 6.3.1 gir en oversikt over fangst fordelt på geografisk område og art. I fangstene som er fisket på Sørlandet i årene fra 2017 til 2020 utgjør berggyllt i underkant av ti prosent av fangsten, bergnebb litt over 60 prosent og grønngyllt rundt 30 prosent. I 2021 endres denne sammensetningen til hhv. 76 og 15 prosent

for bergnebb og grønngylt. Nord for 62°N ser vi at andelen grønngylt faller betydelig i 2020 og 2021 sammenlignet med tidligere år. På Vestlandet ser vi ikke en tilsvarende reduksjon for grønngylt.

Tabell 6.3.1: Fangst (1000 stykk) av leppefisk fordelt på art geografisk område og i årene 2013-2021.

Art	Fangstområde	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Berggylt	Sørlandet	300	200	200	300	300	300	200	200
	Vestlandet	600	800	800	1 200	1 000	1 000	1 100	1 000
	Nord for 62°N	300	500	400	600	600	600	500	600
	Totalt berggylt	1 300	1 500	1 400	2 200	1 900	2 000	1 800	1 800
Bergnebb	Sørlandet	3 100	1 800	2 100	3 300	2 300	2 600	2 000	1 500
	Vestlandet	4 400	4 400	3 400	5 700	3 200	3 700	3 500	3 100
	Nord for 62°N	4 200	3 000	3 100	3 900	2 500	2 200	2 400	2 300
	Totalt bergnebb	11 700	9 200	8 600	12 900	8 000	8 500	7 900	6 900
Grønngylt	Sørlandet	1 000	1 800	1 900	1 800	1 100	1 200	1 000	300
	Vestlandet	6 000	7 100	7 900	8 600	6 300	6 400	7 000	7 300
	Nord for 62°N	1 000	1 000	1 800	1 700	800	600	200	100
	Totalt grønngylt	8 000	9 800	11 600	12 100	8 200	8 100	8 200	7 700

Kilde: Fiskeridirektoratet 27. oktober 2021. I perioden er det også registrert fangst av gressgylt og rødnebb/blåstål.

Redusert etterspørsel etter grønngylt kan føre til at den relative fangstfordelingen endres. Fiskeridirektoratet vil fortsette å følge med på utviklingen av artssammensetningen i fisket. Det bemerkes at totaluttaket av berggylt har forholdt seg relativt stabilt siden innføringen av lukket gruppe i 2018.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke fastsettes en egen kvote for noen av leppefiskartene i 2022.

6.4 REFORDELING

På bakgrunn av erfaringer fra 2018-sesongen⁹, foreslo fiskeridirektøren at det ikke skulle foretas refordelinger i fisket etter leppefisk i 2019. Denne forutsetningen ble videreført i 2020 og 2021.

Informasjonen om at det ikke refordelles synes å ha blitt godt formidlet til næringen, og Fiskeridirektoratet mottok få henvendelser om eventuelle refordelinger i årets sesong.

Etableringen av lukket gruppe gjør at vi har oversikt over maksimalt antall fartøy som kan delta i 2022, og dette gir et forholdsvis godt grunnlag for å fastsette fartøykvoter. Basert på

⁹ Se sak 20/2018 for begrunnelse for forslaget.

tidligere erfaringer vet vi likevel at det kan være vanskelig å treffe «blink». Faktorer som kvoteutnyttelse, tilgjengelighet, værforhold og etterspørsel påvirker uttaket. Uttaket kan dermed variere noe fra år til år. Det er videre ønskelig å legge til rette for stabile rammevilkår og et forutsigbart fiske etter leppefisk, spesielt av hensyn til kvalitet.

I forslaget til kvoter under punkt om *Kvoter på fartøynivå* har vi lagt til grunn at det ikke skal gjennomføres en refordeling.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke skal refordelles i fisket etter leppefisk i 2022. Dette gjelder hele landet.

6.5 FISKEPERIODE

6.5.1. Åpningsdato

I 2019 og 2020 har fisket etter leppefisk åpnet 17. juli på Sørlandet og Vestlandet og 31. juli nord for 62°N. For 2021 ble det etter innspill fra næringen besluttet å flytte datoen til nærmeste mandag, og henholdsvis 19. juli og 2. august. Begrunnelsen for dette var at Fiskeridirektoratet og salgslagene ikke var tilgjengelig for å svare på spørsmål knyttet til fiske eller levering av fangst, dersom startdato var lagt til en helg.

Hensynet bak startdatoen er å få maksimal rekruttering ved at leppefisken får fred i gyteperioden. I sin kunnskapsstøtte for 2022 sesongen tilrårer Havforskningsinstituttet at oppstart av fiskeriet kan framskyndes med en uke fra dagens bestemmelser i alle regioner uten at det vil medføre en risiko for å forstyrre reproduksjonen til leppefisk. Følgende begrunnelse blir gitt:

“Åpningtidspunktet ble i perioden 2015-2018 gradvis utsatt til senere på året etter hvert som det framkom bedre kunnskap om gyteperioden. Dette baserte seg på ukentlig forsøksfiske hvor man så på andelen individer som gav egg eller melke ved stryking. I 2016-2020 har det blitt gjort direkte observasjoner av gyteaktiviteten med kameraovervåkning, snorkling og RFID antenner i Austevoll (Figur 13). Disse undersøkelsene viser at gytingen for grønnngylt har vært over i begynnelsen av juli (Bussmann 2017, Karaszkiwicz 2020). Berggylta gyter tidligere og gyteaktivitet har kun vært observert i begynnelsen av juni. Det har i de samme årene og områdene blitt gjort forsøksfiske i første og andre uken av juli hvor det fortsatt er en relativ stor andel som avgir egg og melke ved stryking. Gitt at selve gyteadfærd har vært ferdig er dette antageligvis rester av egg og melke som ikke ble gytt.”

Havforskningsinstituttet presiserer avslutningsvis at observasjonsstudiene vil fortsette i 2022 og 2023 for å undersøke hvordan temperatur påvirker lengden på gyteperioden og hvor store variasjoner det er mellom år.

Begrunnelsen for startdatoen i senere år har vært for å ivareta biologien og gytemønsteret til leppefisk. Samtidig har Fiskeridirektoratet fått innspill på at oppdrettsnæringen som kjøper av fangsten ønsker å få levert leppefisk tidligere på grunn av varmere temperaturer i sjø og som konsekvens en oppblomstring av lakselus. Det virker derfor hensiktsmessig å kunne flytte oppstartsdato en uke frem, da risikoen for å få fangst som ikke er ferdig å gyte er lav og

kjøpersiden får levert leppefisk til bruk som rensefisk til bekjempelse av lakselus når det er behov. Etter kunnskapsinnhenting i 2022 og 2023 vil det være hensiktsmessig å vurdere åpningsdatoen.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk åpner 12. juli 2022 på Sørlandet og Vestlandet og 26. juli 2022 nord for 62°N.

6.5.2. Sluttdato

I 2018 ble det for første gang innført stoppdato i fisket etter leppefisk. Da ble det satt en felles stoppdato for hele landet, 31. oktober kl. 20.00. Ordningen med stoppdato ble videreført fra 2019, men datoen er satt til 20. oktober kl. 20.00.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre reguleringsopplegget med en felles sluttdato for hele landet, og at den settes til 20. oktober 2022 kl. 20.00.

Det foreslås videre at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk og levere leppefisken til kjøper, og at denne settes til 23. oktober 2022 kl. 20.00.

Fisket etter leppefisk i åpen gruppe er regulert med maksimalkvoter, og fisket kan stoppes når kvoten er beregnet oppfisket. Dersom fisket etter leppefisk stoppes før 20. oktober, foreslås det at det gis en frist for levering av fanget fisk.

I de tilfeller fisket etter leppefisk blir stoppet, foreslås det at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk, og levere leppefisken til kjøper innen 72 timer fra en stopp i fisket.

Personer som fisker med ikke-merkeregistrert fartøy (fritidsfiskere) må ha tillatelse fra Fiskeridirektoratets regionkontor for å kunne delta i fisket etter leppefisk. Helt siden dette reguleringsiltaket ble innført, har tillatelsen vært gyldig til og med 30. september eller til fisket er blitt stoppet.

Fiskeridirektøren tilrår å videreføre praksisen om at tillatelser for fritidsfiskere gis til og med 30. september.

6.7. REDSKAPEN I FISKET ETTER LEPPEFISK

6.7.1 Krav til redusert inngangsåpning eller minste- og maksimalmål

Det foreslås å ikke iverksette kravet til 60 mm inngangsåpninger i teiner og ruser, som benyttes til fangst av leppefisk. Det gamle kravet om at inngangen er mindre enn en sylinder med diameter på 70 med mer kan trekkes gjennom blir videreført.

Innføring av kravet om sirkelformet inngang på 60 mm ble behandlet første gang i reguleringsmøtet høsten 2019 (se sak 20/2019 Regulering av fisket etter leppefisk i 2020). Det ble besluttet å innføre kravet fra og med 2021, slik at fiskerne fikk en overgangsperiode i 2020. Bakgrunnen for forslaget til redskapsendring var å unngå fangst av stor berggyllt, hummer og annen bifangst. Havforskningsinstituttet har over flere år uttrykt bekymring for uttaket av berggyllt og anbefalt at det bør reduseres for å minske risikoen for overfiske.

Berggyllt er den av leppefiskartene som vurderes som mest sårbar for et høyt beskatningstrykk på grunn av sin kompliserte reproduksjon og livshistorie. I 2020 gjorde Havforskningsinstituttet feltforsøk med 60 mm åpning og konkluderte med at dette ville gi en effektiv reduksjon av fangsteffektiviteten på berggyllt. Det ble gitt støtte til Fiskeridirektoratets krav om at inngangene skal være sirkulære og ha en maksimal diameter på 60 mm.

Forut for 2021-sesongen besluttet fiskeri- og sjømatministeren etter innspill fra næringen å utsette innføringen av kravet om sirkelformet inngang på 60 mm til 2022. Samtidig ble det bedt om mer kunnskap om konsekvensene. Fiskeridirektoratet har bedt Havforskningsinstituttet om kunnskapsstøtte på hvilken effekt en innføring av 60 mm inngangsåpning i teiner vil ha på fangst av leppefisk og bifangst. For bakgrunnen for forslaget vises det til saksdokumentene til reguleringsmøtet høsten 2019 og 2020 for regulering av fangst av leppefisk, samt kunnskapsstøtten punkt 2.

Fra feltforsøk i 2021 konkluderer Havforskningsinstituttet med at 60 mm sirkulær inngangsåpning fører til en markant fangstreduksjon av berggyllt. På Sørlandet er det en reduksjon på 73 %, på Vestlandet 45 % og 78 % Nord for 62°N.

“Den lavere fangstreduksjonen for berggyllt i Vest henger sammen med at størrelsesfordelingen her er forskjøvet mot mindre individer (Figur 2). Det observeres også noe lavere fangst av grønngyllt over minstemål i teinene med mindre innganger, i Sør (10 %) og Vest (15 %), men disse forskjellene er ikke signifikante. I region Midt ble det fanget få grønngyllt (29 individer), men her ble det observert en signifikant reduksjon i fangsteffektivitet i teiner med 60 mm innganger. Dette kan henge sammen med at grønngyllten er betydelig større i denne regionen (Figur 2), og at det virker sannsynlig at mindre innganger påvirker fangsten av de aller største grønngylltene. Grønngyllt utgjør en veldig lav andel av leppefiskfangsten i region Midt (Figur 1), noe som betyr at denne reduksjonen i fangsteffektivitet på stor grønngyllt vil ha liten økonomisk betydning for fiskerne her. Størrelsesfordelingene for fangst i de to redskapstypene viser at mindre innganger gradvis reduserer fangst av berggyllt fra 20 cm og oppover (Figur 8). Det er ikke fanget berggyllt større enn 30 cm i teiner med 60 mm inngang, slik at tiltaket vurderes som et tilfredsstillende alternativ til maksimalmål på 28 cm.”

Angående bifangst uttaler Havforskningsinstituttet at innganger på 60 mm gir en lavere fangst av torsk. For øvrig vises det til at det tas et relativt lavt antall av andre bifangstarter og at det er for lite tallgrunnlag for å vurdere hvor stor effekt mindre innganger har på krabber og hummer.

Resultatene fra feltforsøket i 2021 samsvarer således med hovedkonklusjonene som ble redegjort for i saksdokumentene for reguleringsmøtet høsten 2020.

Det vises også til at Havforskningsinstituttet i kunnskapsstøtten ikke anbefaler et generelt påbud om heldekkende enderist i teiner med 60 mm inngangsåpning. Selv om en heldekkende enderist reduserer bifangst av undermåls bergnebb og grønngylt, så gir den en uønsket bieffekt med lavere fangst av overmåls leppefisk. Likevel oppfordrer Havforskningsinstituttet fiskerne til å benytte heldekkende enderist.

Havforskningsinstituttet vurderer samtidig at fangsttapet ved minste- og maksimalmål på 22 og 28 cm for de ulike regionene er relativt likt som ved innføring av 60 mm inngang i teiner. De to tiltakene vurderes derfor å ha ganske lik bestandsbevarende effekt for berggylt og dermed som fullgode alternativer. *“Fordelen med minstemål og maksimalmål på berggylt er at man i større grad gir beskyttelse til fisk under 22 cm, slik at hunner vil rekke å gyte før minstemålet nås. Likevel vil man kunne anta at denne effekten kompenseres for med 60 mm innganger som har en gradvis reduksjon i fangsteffektivitet fra omtrent fra berggylta er 20 cm og større”*. Det uttales også at nåværende minstemål på 14 cm ikke gir tilstrekkelig bestandsbevarende effekt.

Fra næringen har det vært sterk motstand mot innføring av 60 mm inngangsåpning i teiner og ruser. Det er argumentert med at fangstreduksjonen vil bli alvorlig for fiskerne og kjøperne, som ønsker stor berggylt. Det vises også til at fangsten av berggylt har holdt seg relativt stabil over flere år på omtrent 10 prosent av fangstene. Kjøpersiden ønsker også stor berggylt. Videre mener næringen det vil være store kostnader ved å redusere inngangen i eksisterende teiner eller ved å måtte kjøpe nye. Det pekes også på miljøaspektet ved utbytting av teiner, og det stilles også spørsmål om leverandørene av teiner vil klare å møte etterspørselen forut for sesongen i 2022.

Ulempen ved å benytte minste- og maksimål i stedet for en redusert inngangsåpning er at leppefisk blir fanget, dratt om bord i fartøy, sorteres på dekk og gjenutsatt. Det medfører en risiko for at leppefisk og bifangst kan bli skadet i teinene, ved håndtering eller ved utslipp. Ved utsett er det krav om at fangsten skal gjenutsettes så skånsomt som mulig der den ble fanget. Tilbakemeldinger Fiskeridirektoratet får er at fangst ofte blir gjenutsatt på en annen lokasjon eller mens fartøy går til neste destinasjon. Mattilsynet gjennomførte en rensefiskkampanje i 2018 - 2019. Det ble ført tilsyn med oppdrettere, fiskere og brukere av rensefisk. I sluttrapporten fra Mattilsynet viser de til at «Det er viktig at fisken settes ut igjen i det området der den er fanget, slik at den ikke spises av fugl. Mange fiskere kaster den bare over ripa. Dette er ikke tilfredsstillende praksis, heller ikke ut fra et bestands- og bærekraftsperspektiv». Havforskningsinstituttet har vist til at leppefisk er svært stedbundne og det er usikkerhet rundt i hvilken grad gjenutsatt leppefisk overlever. Det er også en risiko for at fangst som skulle vært gjenutsatt etter sortering blir beholdt, enten som agn eller solgt.

Med bakgrunn i den store motstanden fra næringen mener fiskeridirektøren at formålet med å verne berggylten kan oppnås ved bruk av minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm. Etter næringens egne tilbakemeldinger vil et slikt krav være mindre inngripende ovenfor fiskerne. Etter at et nytt krav om minstemål og maksimalmål har hatt virkning i noen år vil det måtte vurderes om ønsket effekt om bedring av berggyltbestanden er oppnådd. Dersom det ikke er tegn til bedring vil det være naturlig å vurdere reduksjon av inngangsåpningen i redskaper som benyttes.

Fiskeridirektøren foreslår derfor å erstatte kravet om 60 mm inngangsåpninger i teiner med at inngangen er mindre enn at en sylinder med diameter på 70 med mer kan trekkes gjennom inngangen.

Fiskeridirektøren foreslår å innføre minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm for berggylt.

6.7.2. Utfasing av ruser

I saksfremlegget til reguleringsmøtet høsten 2019 foreslo fiskeridirektøren å fase ut bruken av ruser i fisket etter leppefisk. Fordi det benyttes relativt mye redskap, ble det foreslått en overgangsordning for yrkesfiskerne, slik at de kunne benytte ruser frem til og med 2021. Forslaget innebar at fritidsfiskere kun kan benytte teiner i fisket etter leppefisk fra 2020-sesongen.

Fiskeridirektoratet mottok i 2020 innspill om at forbudet mot bruk av ruser som trer i kraft fra 2022 vil få store økonomiske konsekvenser for yrkesfiskere som har investert i bruk av ruser og fartøy som er tilpasset en slik redskapsbruk.

En gjennomgang av fangsten viste at svært få fartøy benytter ruser i fisket etter leppefisk. I årene 2018, 2019 og 2020 er det hhv. 20, 19 og 11 merkeregistrerte fartøy som har fisket med ruser.

Det ble derfor besluttet at fartøy som i to av årene 2018, 2019 eller 2020 har fisket og levert 3.000 stykk leppefisk med ruser kan benytte ruser frem til og med 2024. Fartøy som har investert i utstyr tilpasset et fiske etter leppefisk med ruser får dermed mulighet til å avskrive noe av kostnadene, samtidig som den stenges for flere fiskere etablerer seg med ruser.

Med perioden 2018-2020 som grunnlag, var det 11 fartøy som fylte kravene til å kunne delta i fisket etter leppefisk med ruser frem til 2024

6.7.3. Antall tillatte teiner i område vest

Det er kommet innspill om at antall tillatte teiner for merkeregistrerte fartøy på Vestlandet og nord for 62°N bør reduseres for å fremme kvalitet, dyrevelferd og redusere fiskepresset.

I dag er det tillatt med 100 teiner og ruser til sammen på kyststrekningen fra grensen mot Sverige til og med Agder. På kyststrekningen fra og med Rogaland og nordover kan det benyttes inntil 400 teiner og ruser til sammen. Redskapsbegrensningen gjelder per merkeregistrerte fartøy, men også når samme person eller de samme personene benytter flere fartøy.

Fiskeridirektoratet mottar tilbakemeldinger på at antallet tillatte redskaper er for stort og redskapene står for tett i enkelte steder på Vestlandet og nord for 62°N. Det resulterer i at enkelte lokaliteter er utsatt for et stort fiskepress og redskapskonflikter fører til dårligere håndtering av fangsten. Det har derfor blitt foreslått at det bør tillates et mindre antall redskap på Vestlandet og nord for 62°N. Fiskerne ville da få bedre tid til å snu redskapene og ta bedre vare på fangsten. Kjøpersiden har vist til at det er svært viktig at fangsten holder god kvalitet for å bli satt ut i merder til bruk som rensfisk. Mattilsynet har strenge krav til dokumentasjon

og dødelighet av leppefisk til bruk som rensefisk. Enkelte aktører har kommunisert ut til næringen at teiner skal snus to ganger daglig.

Fiskeridirektøren ber om innspill på om antallet teiner i område vest og nord bør reduseres.

6.8. MELLOMLAGRINGSMERD¹⁰

Fiskeridirektøren foreslår at krav til rapportering ved bruk av mellomlagringsmerd videreføres i 2021.

6.9. POSISJONS- OG FANGSTRAPPORTERING

Fra og med 2020-sesongen ble det innført krav om at fartøy som deltar i fisket etter leppefisk skal være utstyrt med AIS (klasse A eller B) eller posisjonsrapporteringsutstyr i henhold til forskrift 24. mars 2010 nr. 454 om krav til utstyr og installasjon av posisjonsrapporteringsutstyr (installasjonsforskriften). Sistnevnte vil i praksis være VMS. Dette kravet gjelder for alle merkeregistrerte fartøy og for fritidsfiskerne. Kravet om posisjonsrapportering ble innført som en følge av behovet for å kunne gjennomføre kontrollvirksomhet på en effektiv måte. Posisjonsrapporter gir i tillegg mer presis kunnskap om hvor fisket har foregått, som blant annet kan benyttes til bestandsovervåkingen. Det bemerkes at kravet ikke omfatter deltakere i ungdomsfiskeordningen og at det er en økende mengde ungdomsfiskere som deltar i dette fisket.

AIS eller posisjonsrapporteringsutstyret skal være aktivt til enhver tid så lenge fisket etter leppefisk er åpent, med mindre;

- internasjonale avtaler, regler eller standarder åpner for beskyttelse av navigasjonsopplysninger.
- Strømtilførselen må brytes grunnet vedlikehold av systemet, verkstedsopphold eller når fartøyet skal ligge uvirksomt i mer enn 14 dager.

Dersom et av unntakene benyttes er det krav om at det sendes melding til Fiskeridirektoratet før strømmen brytes. Når strømmen til AIS-systemet er brutt kan ikke fartøyet endre posisjon.

For at man elektronisk skal kunne sammenholde historiske posisjoner via AIS med andre tilgjengelige kilder (til bruk for statistikkformål, kontrollformål, reguleringsformål, osv.) er det nødvendig med en oversikt over hvilket MMSI (Maritime Mobile Service Identity) nummer det enkelte fartøy har. MMSI nummeret er et unikt ni-sifret gjenkjenningnummer knyttet opp til lisensen AIS-systemet er registrert på.

Per i dag er ikke registreringsmerke tilstrekkelig til å kunne bruke sporingsdataene på en god måte, og de færreste små fartøy har radiokallesignal. I det elektroniske skjemaet som benyttes for å melde ifra om strømbrudd på AIS er det allerede et obligatorisk felt å fylle ut MMSI-

---

¹⁰ «Høring om forslag om å innføre krav om rapportering ved bruk av mellomlagringsmerder i fisket etter leppefisk i 2019», Fiskeridirektoratet 20. mars 2019 (18/17673).

nummer. I prinsippet skal alle AIS-enheter ha et eget unikt MMSI-nummer. Fiskeridirektøren forslår derfor å forskriftsfeste at alle fartøy som skal delta i fisket etter leppefisk må dokumentere og sende inn MMSI-nummer. For fritidsfiskere kan dette gjøres sammen med søknad om deltakelse. For åpen gruppe og lukket gruppe kan dokumentasjon på innsending av MMSI-nummer sendes inn på et eget elektronisk skjema, at krav om innlevering av leveringsavtale fjernes.

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av 2021-reguleringen.

Dersom det ikke lengre blir krav om innlevering av leveringsavtale etter deltakerforskriften foreslår Fiskeridirektøren at det forut for oppstart av fisket og etter endt sesong skal utfylles et obligatorisk elektronisk skjema hvor MMSI-nummer oppgis.

6.9. UNGDOMSFISKE

Ungdomsfiskeordningen gir ungdom mellom 12 og 25 år adgang til å drive fiske i sommerferien. I 2017 ble ordningen utvidet til også å omfatte fiske etter leppefisk ved at deltakelsen i fisket etter leppefisk ble omfattet av deltakerforskriften for 2017. Før 2017 har ungdom kunnet delta i fisket etter leppefisk gjennom fritidsfiskeordningen. Gjennom ungdomsfiskeordningen kan en, til forskjell fra fritidsfiskeordningen, delta med merkeregistrert fartøy.

I 2020 ble det innført krav om at alle fartøy som deltar i fisket etter leppefisk skal være utstyrt med AIS (klasse A eller B) eller VMS. Kravet om posisjonsrapportering gjelder likevel ikke for fiske under ungdomsfiskeordningen. Ungdomsfiske er for øvrig innrettet slik at deltakerne skal følge de til enhver tid gjeldende regler, med mindre annet er bestemt i den årlige forskriften om ungdoms rett til å delta i fisket.

Tabell 10.1: Fangst (antall, 1000 stk) og fangstverdi (1000 NOK) fordelt på fangstområde og kvotegruppene fritidsfiske og ungdomsfiske i årene 2018 - 2021.

Fangstområde	Kvotegruppe	Antall fisk (1000 stk)				Fangstverdi (1000 kr)			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Sørlandet	Fritidsfiske	80	150	40	20	1 010	2 100	590	260
	Ungdomsfiske	50	80	60	20	660	1 080	930	380
Vestlandet	Fritidsfiske	200	200	80	70	2 980	3 130	1 340	1 170
	Ungdomsfiske	180	360	460	430	2 870	5 980	7 610	7 190
Nord for 62°N	Fritidsfiske	50	80	10	30	810	1 700	290	670
	Ungdomsfiske	10	10	70	60	120	220	1 440	1 320

Fiskeridirektoratet 27. oktober 2021.

I 2021 ble det innenfor ungdomsfiskeordningen fisket totalt 510.000 leppefisk til en fangstverdi på nesten 9 millioner kroner. I 2021 er det krav om at fartøy som benyttes til fiske under ungdomsfiskeordningen er registrert i Fiskeridirektoratets merkeregister, Småbåtregisteret hos Redningsselskapet eller Skipsregisteret. Gjennomsnittlig inntekt av leppefisk per fartøy i ungdomsfiskeordningen i 2021 er 42.500 kr.

6.10. RØMNINGSHULL

Fiskeridirektoratet innførte 25. mars 2021 krav om rømningshull i teiner og ruser som benyttes til fangst av leppefisk. Kravet ble innført i tråd med anbefalingen fra Havforskningsinstituttet, med den forskjell at den biologisk nedbrytbare bomullstråden kunne være inntil 3 mm tykkelse. Endringen fra anbefalingen kom på bakgrunn av dialog med næringen. Fiskeridirektoratet har mottatt positive tilbakemeldinger siden innføringen.

6.11. FISKE ETTER STAMFISK AV BERGGYLT

Fiskeridirektoratet innførte fra og med 2020 en forskriftsbestemmelse hvor det kan gis dispensasjon fra fredningstid og redskapsbegrensninger ved fisket etter berggylt til stamfisk. Det gis kun dispensasjon til navngitte fisker som fremlegger skriftlig avtale om levering av et antall stamfisk med innehaver av en akvakulturtillatelse som omfatter produksjon av settefisk av berggylt. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

I forbindelse med fastsettingen av reguleringen for 2021 ble det bedt om kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet for å sikre at fisket etter stamfisk kan gjennomføres på en bærekraftig måte. Havforskningsinstituttet anbefalte en avgrenset fiskeperiode fra 15. april til 30. mai. Det bør fiskes med garn som egner seg for fiske etter stamfisk, dvs. finmasket garn (14-16 omfar). Det anbefaltes videre at det fisket gjennomføres på dagtid, med kort ståtid på garnet. Havforskningsinstituttet anbefalte også at uttaket av berggylt til stamfisk ikke overstiger 0,25 prosent av anbefalt totaluttak innad i hver region.

På denne bakgrunn ble følgende vilkår for dispensasjon fastsatt:

- Tillatelsen kan gis for perioden 15. april til 30. mai.
- Tillatelsen gjelder fangst av berggylt med garn.
- Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal røktes minst hver 4. time. Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal ikke stå ute over natten.
- Fisker som får dispensasjon, må ha adgang til å delta i det ordinære fisket etter leppefisk. Fangst av berggylt til stamfisk skal omsettes på vanlig måte gjennom salgslagene, føres på landings- og sluttseddel og belastes tildelt kvote i fisket etter leppefisk.

Etter innspill fra næringen ble det også åpnet for at bergnebb kunne benyttes som stamfisk og fanges med teiner. I inneværende år har Fiskeridirektoratet fått enkelte tilbakemeldinger fra bedrifter som ønsker å fange berggylt til bruk som stamfisk utenfor perioden mellom 15. april til 30. mai og leppefisksesongen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre dispensasjonsadgangen for fangst av leppefisk til bruk som stamfisk.